

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ:
НАПРЯМКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ»**

17–18 квітня 2020 р.

Частина I

**Одеса
2020**

УДК 37.01+159.9(477+100)(063)
П24

П24 **Педагогіка і психологія: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі:** Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (17–18 квітня 2020 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2020. – Ч. I. – 132 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(477+100)(063)

© Автори статей, 2020
© Південна фундація педагогіки, 2020

Рокицька О. Д.
УПРОВАДЖЕННЯ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНІЙ
ПРОЦЕС ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ..... 109

Салі О. В.
ДЕЯКІ КОМПОНЕНТИ ТА КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ..... 114

Супрун В. М.
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
У СТРУКТУРІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 117

Tsymbaliuk T. P.
INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING 120

Шама І. П.
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ЯК ЕЛЕМЕНТУ
КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ 122

СЕКЦІЯ 5. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Марціхів Х. Р.
ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ
В УНІВЕРСИТЕТАХ США..... 127

information and communication technologies in foreign language training enhances the ability of the teacher, directs students to the conscious acquisition of knowledge, aimed at the formation of relevant professional and personal qualities, the develop students' creative thinking and cognitive activity.

REFERENCES

1. Дудоладова А. В. Роль нових інформаційних технологій у методиці та практиці викладання іноземних мов / А. В. Дудоладова // Современные тенденции в педагогическом образовании и науке Украины и Израиля: путь к интеграции. – Выпуск № 4 научных трудов ученых Израиля и Украины. – Ариель : Университетский центр Ариель в Самарии, 2013. – С. 151–155.
2. Blair R. Innovation approaches to language teaching / R. Blair // New York: Newbury, 2010. – 252.
3. Rubtsova, A. Innovative Productive Method of Teaching Foreign Languages to International Students. In Proceedings of the 18th PCSF 2018. –Professional Culture of the Specialist of the Future, St. Petersburg, Russia, 28–30 November 2018; pp. 1–12.
4. Vasquez A. Teaching Language Arts to English Language Learners / Anete Vasquez, Angela L. Hansen, Philip C. Smith. – NY: Routledge, 2013. – 229 p.

Шама І. П.

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки

*ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»*

м. Старобільськ, Луганська область, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ЯК ЕЛЕМЕНТУ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Реформування української вищої освіти відповідно до європейських стандартів має на меті підготовку висококваліфікованих фахівців для всіх галузей народного господарства з урахуванням сучасних потреб суспільства, з використанням новітніх технологій навчання. Це дає розуміння, що освоєння програми фахової підготовки майбутнього вчителя не відбувається за рахунок

засвоєння готових знань, а вимагає залучення студентів в активну навчальну діяльність з конструювання нових знань, формування вмінь та розвитку професіоналізму. На перше місце в сучасних умовах виходить розвиток критичного мислення в студентів, їхнього вміння самостійно формулювати і вирішувати практичні проблеми, критично осмислювати отриману інформацію, робити висновки, захищати власну позицію й оцінювати отримані результати.

На сучасному етапі в освітню практику все ширше впроваджуються інноваційні методи і технології, що дозволяють посилити практичну орієнтацію професійної освіти, встановити зворотній зв'язок між теоретичними положеннями і професійними діями фахівців у цій галузі, активізувати інтелектуально-творчу діяльність студентів. Однією з таких технологій є кейс-технологія.

Кейс, як основний елемент кейс-технології – це не просто правдивий опис ситуації, а єдиний інформаційний комплекс, що дозволяє зрозуміти ситуацію. Грамотно виготовлений кейс провокує дискусію, прив'язуючи тих, хто навчається, до реальних фактів, дозволяє змодельовати реальну проблему, з якою в подальшому прийдеться зіткнутись на практиці. Крім того, кейси розвивають аналітичні, дослідницькі, комунікативні навички, виробляють уміння аналізувати ситуацію, планувати стратегію і приймати управлінські рішення [3, с. 11].

Великі можливості відкриває використання інформаційних комп'ютерних технологій у процесі створення педагогічних кейсів: надзвичайний обсяг необхідної інформації, фото, аудіо, відеоматеріали, зручні та доступні сервіси для створення навчальних кейсів.

Сучасні ІКТ як елемент кейс-технологій у процесі фахової підготовки майбутніх учителів застосовуються з метою:

а) пошуку матеріалів для складання педагогічних кейсів різного типу (текстовий матеріал, відеоматеріали тощо) (на основі сервісів: <http://Flickr.com>, <http://www.panoramio.com>, <http://picasaweb.google.com>, <http://www.fotodia.ru>, <http://youtube.com> та ін.). Використання ресурсу Glogster (www.edu.glogster.com) дозволяє створювати онлайн-плакати, тобто Glogs. Глог, glogs (поєднання слів графічний + блоги, graphical blogs) – це мультимедійна веб-сторінка або мультимедійний постер, на якому можуть бути представлені тексти, фото, відео, звукові файли, графіка, покликання та ін. За допомогою цього сервісу можна створити інтерактивний постер, де розмістити всю можливу інформацію з будь-якої теми;

б) розробки та презентації електронних кейсів (наприклад, лонг-рид-кейсів), зокрема на основі сервісів – tilda.cc, readymag.com, 1po.st, stampsy.com, exposure.co та ін.;

в) пошуку студентами в мережі Інтернет додаткових матеріалів для вирішення конкретного педагогічного кейсу;

г) організації віртуальних дискусій за результатами аналізу та вирішення педагогічних кейсів (на сайті дистанційного навчання, у соціальних мережах, блогосфері (Wordpress, Blogger, Posterous, Ctrip, Twitter та ін.);

д) підготовки та використання кейс-тестингу, зокрема в умовах дистанційної освіти.

Саме ІКТ дозволяють реалізувати пізнавально-евристичний потенціал відеокейсу, який, на думку С. Ковальової, характеризується такими дидактичними можливостями: «1) як засіб інформації про шкільне життя відеокейс відображає аудіо і візуальну сторону процесу навчання, що допомагає скласти у студента уявлення про майбутню педагогічну діяльність; 2) як засіб введення студентів до проблемних ситуацій залучає їх до процесу вирішення педагогічних задач; 3) підвищує мотивацію, пробуджує інтерес у студентів до майбутньої професії, впливаючи на емоції й почуття (розвиваючи емпатію, співпереживання). Цьому сприяє характерний для відеокейсів ефект емпатії, який демонструє наскільки важливі вирішувані проблеми для майбутніх учителів; 4) підвищує рівень автономності й самостійності студентів; 5) сприяє кращій консервації методичної інформації для подальшого вживання для різних цілей і видів занять» [Цит. за: 1, с. 274–275].

Кейси різного типу використовуються й для оцінки рівня сформованості знань, умінь та навичок за результатами вивчення навчальної дисципліни. М. Варданян відзначає, що «останнім часом все більш популярним стає використання кейсів не тільки на стадії навчання студентів, але й при перевірці результатів навчання на екзаменах. Студенти отримують кейси перед екзаменом, вони мають проаналізувати його та принести екзаменатору звіт» [2, с. 29]. Другий варіант – вирішення кейсу безпосередньо на екзамені, але в такому випадку «він має бути достатньо коротким та простим, для того щоб вкластися в обмежені часові рамки» [Там само]. І, нарешті, третій варіант – це використання міні-кейсів для тестування (у форматі очного письмового тестування або у форматі комп'ютерного тестування – в аудиторії або дистанційно). Саме цей – третій варіант – й отримав назву кейс-тестингу.

Кейс-тестинг (від англ. case-testing – оціночний кейс) – метод оцінки знань та навичок (компетенцій) за допомогою спеціалізованих завдань. Означені завдання можуть бути представлено у вигляді міні-кейсів різного типу (педагогічна ситуація, фрагмент наукового, художнього тексту та ін.). Відзначимо, що добір завдань для кейс-тестингу суттєво залежить від форми проведення тестування –

письмове тестування або комп'ютерне тестування. За умови письмового тестування можливе включення завдань у вигляді міні-кейсів, що не передбачають однозначного рішення, спрямовані на формулювання відкритої відповіді, яка оцінюється, насамперед, за критеріями змістовності, належної аргументації тощо. Зрозуміло, що такі завдання не можуть бути використані для комп'ютерного тестування, яке вимагає відповідної стандартизації варіантів відповідей.

Практика використання комп'ютерного тестування, зокрема в умовах дистанційної освіти, свідчить, що узвичаєний підхід до формулювання тестових завдань орієнтовано переважно на перевірку інформаційного компонента професійної підготовки майбутніх фахівців, що є, без сумніву, важливим, але недостатнім для контролю рівня навчальної успішності. Остання позиція є особливо значущою для професійної підготовки майбутніх учителів. Як варіант подолання відзначеного недоліку можливе використання кейс-тестингу на основі кейсів різного типу, що дозволяє перевірити відповідні знання та вміння в процесі аналізу ситуацій як елементу педагогічної дійсності. За таких умов актуалізуються не тільки контрольні, діагностичні функції тесту, а й розвивальні та мотиваційно-ціннісні. Також відзначимо, що кейс-тестинг, побудований на міні-кейсах, створює передумови для самоконтролю та самопізнання майбутніх учителів.

О. Шварева, аналізуючи науково-методичну літературу з проблем кейс-тестингу, відзначає позицію Є. Моргунова, який розглядав кейс-тест як складник психолого-дидактичного інструментарію, що дозволяє забезпечити зв'язок тестового матеріалу та практичних професійних завдань [4, с. 29]. Так само О. Шварева аналізує позиції щодо кейс-тестів таких авторів, як Є. Конопко, М. Шалашова, В. Звонников та ін., доходить висновку про те, що в процесі роботи з кейс-тестом майбутнім фахівцям пропонується «не просто вирішити кейс-ситуацію, а проаналізувати запропоновані варіанти та вибрати з них оптимальний» [4, с. 31]. Відповідно, використання кейс-тестів, кейс-тестингу загалом дозволяє актуалізувати наявні професійні теоретичні та практичні знання, що «сприяє формуванню навичок успішного виконання професійної діяльності та отримання кількісної та якісної оцінки педагогічної компетентності бакалаврів» [Там само].

Отже, використання ІКТ як елементу кейс-технологій дозволяє забезпечити індивідуалізацію навчального процесу, активізує пізнавальну діяльність майбутніх учителів, сприяє формуванню навичок самоорганізації та самоконтролю, створює передумови для творчої самореалізації. Особливо зазначимо, що саме ІКТ надають

широкі можливості для освоєння студентами віртуальної дійсності як елементу практико зорієнтованого навчання в закладі вищої освіти, реалізації вмій та навичок, що характерні для покоління «цифрових аборигенів» (М. Пренскі), орієнтації на переваги візуального представлення інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова О. Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя / О. Є. Антонова // Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во Рута, 2016. – С. 262–285.
2. Варданын М. Р. Практическая педагогика : учеб.-метод. пособие на основе метода case-study / М. Р. Варданын, Н. А. Палихова, И. И. Черкасова, Т. А. Яркова. – Тобольск : ТГ СПА им. Д. И. Менделеева, 2009. – 188 с.
3. Голубчикова М. В. Кейс-технологии в профессиональной подготовке педагога : учеб. пособие / М. В. Голубчикова, С. А. Харченко. – Иркутск : ФГБОУ ВПО «ВСГАО», 2012. – 116 с.
4. Шварева О. В. Кейс-тест: инновационное оценочное средство компетентности бакалавров / О. В. Шварева // Научно-педагогическое обозрение. Pedagogical Review. – 2013. – № 1(1). – С. 28–32.